

علوم و فنون ادبی ۱

۱- از دیدگاه تاریخ ادبیات همه موارد «کاملاً» درست هستند؛ به جز:

- ۱) یکی از عوامل مهم گسترش زبان فارسی در سده‌های پنجم و ششم، توسعه مدارس و مراکز تعلیم بود.
- ۲) تا حدود نیمه دوم قرن پنجم و آغاز قرن ششم شعر پارسی، تحت تأثیر سبک دوره سلجوقی و غزنوی است.
- ۳) در شعر نیمه دوم قرن ششم، انوری و هم‌سبکان او در آوردن مضامین دقیق در غزل بسیار کوشیدند.
- ۴) مرکز ادبی مهم دیگری که در نیمه دوم قرن ششم در شکل‌گیری شیوه خاصی از شعر فارسی مؤثر بود، حوزه ادبی عراق عجم است.

۲- نثر کدام آثار به ترتیب «موزون و فنی» است؟

- ۱) کلیله و دمنه، تاریخ بیهقی
- ۲) چهارمقاله نظامی عروضی، مقامات حمیدی
- ۳) کشف‌الاسرار و عده‌الابرار، کلیله و دمنه
- ۴) قابوسنامه، تاریخ بلعمی

۳- همه موارد از ویژگی‌های عمده نثر سده‌های پنجم و ششم است؛ به جز:

- ۱) رواج نثر داستانی، تمثیلی و عرفانی
- ۲) کاربرد آیات، احادیث و اشعار در متن
- ۳) استفاده از آرایه‌های ادبی مانند: موازنه، سجع، مراعات نظیر
- ۴) استفاده از ترکیبات آسان و قابل فهم

۴- در کدام گزینیه از «شاعران معروف آذربایجان» در سده‌های پنجم و ششم نام برده شده است؟

- ۱) خاقانی، نظامی
- ۲) ناصر خسرو قبادیانی، خاقانی
- ۳) سنایی، نظامی
- ۴) انوری، سنایی

۵- متن زیر از کدام اثر برگزیده شده است؛ نویسنده آن چه کسی است؟

«چنین آورده‌اند که نصرین احمد که واسطه عقد آل سامان بود و اوج دولت آن خاندان، ایام مُلک او بود و اسباب تمنع و علل ترفیع در غایت ساختگی بود.»

- ۱) کلیله و دمنه: نصرالله منشی
- ۲) چهارمقاله: نظامی عروضی
- ۳) تاریخ بیهقی: ابوالفضل بیهقی
- ۴) قابوس‌نامه: عنصرالمعالی کیکاووس

۶- آرایه‌های بیت زیر کدامند؟

«هر که دل از دست داد و عشوه دنیا خرید / یوسف خود را به سیم قلب سودا کرد و رفت»

- ۱) استعاره، کنایه، حسن تعلیل، ایهام
- ۲) استعاره، تشبیه، ایهام، ایهام تناسب
- ۳) تشبیه، کنایه، مجاز، اسلوب معادله
- ۴) تشبیه، حسن تعلیل، مجاز، ایهام تناسب

۷- آرایه‌های مقابل کدام بیت نادرست است؟

- ۱) گر عزم جفا داری، سر در رهت اندازم / ور راه وفا گیری، جان در قدمت ریزم (موازنه - کنایه)
- ۲) ز گرز تو خورشید گریان شود / ز تیغ تو بهرام بریان شود (استعاره - تناسب)
- ۳) ما ز بالاییم و بالا می‌رویم / ما ز دریاییم و دریا می‌رویم (ترصیع - تکرار)
- ۴) آب جیحون از نشاط روی دوست / خنک ما را تا میان آید همی (تشخیص - کنایه)

۸- در کدام ابیات کلمات قافیه «وجه‌شبه» هستند؟

الف) این چه دامی است که از سنبل مشکین داری / که به هر حلقه آن صد دل مسکین داری

ب) خوشا چون سروها استادنی سبز / خوشا چون برگ‌ها افتادنی سبز

پ) جفا پل بود بر عاشق شکستی / وفا گل بود بر دشمن فشانندی

ت) این زبان چون سنگ و هم آهن‌وش است / و آنچه بجهد از زبان چون آتش است

- ۱) الف - پ
- ۲) ب - ت
- ۳) ب - پ
- ۴) الف - ت

۹- حروف اصلی قافیه در کدام بیت «مصوت + صامت + صامت» است؟

۱) در زلف تو بند بود داد دل ما / در بند کمند بود داد دل ما

۲) پرسیدم از هلال که قدت چرا خم است / گفتا خمیدن قدم از بار ماتم است

۳) بر زلف تو باید که ره شانه ببندند / یا مشک‌فروشان در کاشانه ببندند

۴) هان ای دل عبرت بین از دیده عبر کن هان / ایوان مداین را آیینه عبرت دان

۱۰- «حروف قافیه» در مقابل کدام بیت نادرست است؟

- ۱) نکونام و صاحب‌دل و حق‌پرست / خط عارضش خوش‌تر از خط دست (سَست)
- ۲) کی شعر تر انگیزد خاطر که حزین باشد / یک نکته از این معنی، گفتیم و همین باشد (ین)
- ۳) پیوند روح می‌کند این باد مُشک بیز / هنگام نوبت سحر است ای ندیم خیز (یز)
- ۴) یار بد مار است همین بگریز از او / تا نریزد بر تو زهر آن زشت خو (او)

۱۱- با توجه به «علوم و فنون ادبی» کدام گزینه غلط است؟

«طَرَفه می‌دارند یاران صبر من بر داغ و درد / داغ و دردی کز تو باشد خوش‌تر است از باغ و وَرد»

- ۱) علامت هجایی بیت « -U- / -U- / -U- / -U- / -U- » است.
- ۲) در تقطیع هجایی مصراع اول دو هجای کشیده وجود دارد.
- ۳) قافیه طبق قاعده ۲ (مصوت + صامت + صامت) است.
- ۴) حذف همزه در تقطیع هجایی مصراع دوم «یک بار» مشهود است.

۱۲- بیت زیر با کدام گزینه قرابت معنایی دارد؟

«چنین داد پاسخ فریدون که تخت / نماند به کس جاودانه نه بخت»

- ۱) با خردمند بی‌وفا بود این بخت / خویشتن خویش را بکوش تو یک لخت
- ۲) شکوه و سلطنت و حُسن کی ثباتی داشت / ز تخت جم سخی مانده است و افسر کی (تاج پادشاهی)
- ۳) بزرگانش گفتند: کز بیش و کم / اگر بخت یاور بود نیست غم
- ۴) ما آزموده‌ایم درین شهر بخت خویش / باید برون کشید ازین ورطه رخت خویش

۱۳- مفهوم بیت زیر از کدام بیت، دریافت می‌شود؟

«دانه باشی مرغکانت برچنند / غنچه باشی کودکانت بر کنند»

- ۱) جسم اگر از یکدگر ریزد غباری گو مپاش / روح اگر از تن هوا گیرد بخاری گو مپاش
- ۲) در سر زینت خود آرا می‌رود آخر سرش / حلقه فتراک طاووس است از بال و پرش
- ۳) کدام دانه فرو رفت در زمین که نرُست / چرا به دانه انسانت این گمان باشد
- ۴) فریاد مرغکان سحرخیز این بود / کای خوابناک جان تو و جان صبحگاه

۱۴- کدام بیت با ابیات دیگر هماهنگی معنایی ندارد؟

- ۱) ما چو ناییم و نوا در ما ز توست / ما چو کوهیم و صدا در ما ز توست
- ۲) ما چو چنگیم و تو ز خمه می‌زنی / زاری از ما نی، تو زاری می‌کنی
- ۳) چشم بینا هر که دارد در جهان / در دل هر ذره حق بیند نهان
- ۴) ز فیض تو آید دلم در خروش / که نی از دم نایی آید به جوش

۱۵- مفاهیم «فنا و نیستی در برابر حق، اهمیت سیرت و باطن» به ترتیب از کدام ابیات دریافت می‌شود؟

الف) ما برون را ننگریم و قال را / ما درون را بنگریم و حال را

ب) عالم همه عابدند و معبود یکی است / دنیا همه ساجدند و مسجود یکی است

پ) برگ بی‌برگی بود ما را نوال / مرگ بی‌مرگی بود ما را حلال

ت) ای منور به تو نجوم جمال / ای مقرر به تو رسوم کمال

۱) پ - الف

۲) ب - پ

۳) الف - ت

۴) ت - ب